1915. Székesfehérvár, XXII. évfolyam, 209. szám. Kedd, szeptember 14.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A második esztendő.

Elmult felettünk a világháboru egy hosszu éve; elvonult felettünk sok véres nappal s fekete éjszakával s a béke hajnala még nem kelt fel. Még mindig a legnagyobb áldozatok nagy idejét éljük. Még mindig nincs vége a küzdelemnek s valamint uj meg uj harcokba indulnak fiaink, ugy uj áldozatkészséget s uj erőkifejtést sürget a társadalomtól is a harcok szelleme. Valami kifogyhatatlan lelkiségre van szükségünk, melynek forrásai ki nem apadnak!

Ezekből a forrásokból tüz és erő és hősiesség áradjon a harctereken, de fakadjon belőlük enyhület, gyógyviz és olaj is. Kifáradnunk nem szabad; már csak azért sem, mert ugy látjuk, hogy csodálatos reakciók jelentkeznek bennünk, mikor a gyász s a szenvedés s ugyanakkor a hősiesség s az alkuvást nem ismerő odaadás illeti meg lelkünket s ez érintkezéstől a nagyot s a szépet s a lelkit uj világosságban látjuk meg s uj megtapasztalásban tesszük osztályrészünkké.

A háboru ugyan töri a létet, mint a vashámor a követ s a közvetlen benyomásunk az lesz, hogy az emberélet csak olyan, min a fü s legszebb is csak olyan, mint a zsálya vagy a szironták, melybe egyaránt belesuhog a halál kaszája s rendeket vág bele a virágzásba s az élet örömébe. Óriási lelki értékek peregnek ki a kaszasuhogás alatt, melyek tisztelettel töltenek el s melyekről érezzük, hogy azok nemcsak nem hiábavalók, hanem ellenkezőleg azokból épül fel a jobb világ s hogy önmagukban is azt a legjobbat s legnemesebbet alkotják, amiért élni érdemes. Élni ugyanis nem azért érdemes, hogy az ember sok kenyeret fogyasszon és megvénhedjék, hanem élni azért érdemes, hogy az ember a nagyban higyjen, hogy nagyon szeressen s a legnagyobbért, Istenért küzdjön s áldozatokat hozzon.

A magam számára pedig azt a hivatást látom kijelölve, hogy e pusztuló értékek közé álljak s amit megnemteni lehet az élet számára, azt mentsem.

A háboru borzasztó, durva, embertelen történés, melyben az ember kivetkőzik magából s durvul a lelke. Itthon azonban közérzést, testvériséget, könyörület fejti ki. Itthon nem vagyunk durvák, hanem sokkal finomabbak, mint volnánk háboru nélkül — nem keményedtünk meg, hanem inkább megpuhultunk az ütések alatt, részvét s gyakorlati szeretet most a lelkünk.

Ez a két érzés s két megtapasztalás állit bennünket a megpróbáltatások e második évébe — ez a kettős érzés tölt el, ez vigasztal is, erősit s sugalmaz minket. — Ezen érzésektől erősek leszünk s eme megtapasztalásoktól kitüzesedünk s nekibátorodunk. Nekiállunk a munkánknak ismét, megteszszük a tőlünk telhetőt s tudjuk azt is, hogy sok telik tőlünk. Telik annyi, amennyi kifogyhatatlan forrásokból telik; lévén a szeretet örök s kifogyhatatlan. Mi hiszünk a kifogyhatatlan szeretetben s a körülmények s a nagy szükségletekből eredő okos s célszerű eligazitás mellett gyakorolni is akarjuk azt. Van időnk, legyen erőnk is hozzá!

A világháboru.

Orosz hadszintér.

Volhyniában csapataink tegnap Deraznonál a Gorynj- és Dubnónál az Ikva-folyón átkeltek. Tarnopolnál növekedett az orosz támadások hevessége. Az ellenség a várostól északnyugatra behatott hadállásainkba, elfoglalta Dobzanka falut, de a szomszédos szakaszról odasiető német csapatok és saját honvédzászlóaljaink mindkét szárnyon oldalba támadták meg az oroszokat, visszahóditották az előbb emlitett falut és az ellenséget ujra visszavetették hidfőszerű hadállásaiba. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. Tarnopoltól délnyugatra is visszavertük előretöréseiket.

Olasz hadszintér.

Mint vártuk, tegnap a tengermelléki harcvonalon, különösen északi szakaszán a nagyobb arányu harcok egész sora fejlődött ki. Valamennyi az olasz támadások balsikerével végződött. A flitschi katlanban az olasz gyalogság megismételt támadása egyáltalán nem jutott előre. Jablenicával szemben tüzelésünk menekülésszerű visszavonulásra kényszeritette az ellenséget. Hasonlóképen visszavertük a Javorcektől délre elhelyezkedett olasz csapatok támadó próbálkozását.

A doberdói szakaszon, a fensik kiugró részén több ellenséges támadást, — mint mindig — visszavertünk.

A tiroli harcvonalon az olaszok tegnap délután és ma a Monte Pianótól nyugatra eső szakaszon, a Popiena völgyben és a Cristallo vidékén hadállásainkat körülbelül egy-egy zászlóalj erősségü csoportokban támadták meg sikertelenül.

A Szereth mentén.

A heves harcok, amelyek a középső Szerethtől nyugatra még teljes folyamatukban vannak, a legközvetlenebb összefüggésben állanak az osztrák-magyar és német csapatok támadásaink győzelmes kifejlődésével a wolhiniai területen Rovnótól északra levő Gorynj-folyót elértük.

Az az erőteljes akció, amelylyel az osztrák-magyar és német csapatok itt a nagy tulerővel fellépő ellenséges erővel szemben fellépnek és a wolhyniai területen folyó harcok kedvező kialakulása feljogosit arra a feltevésre, hogy az itt emlitett orosz offenzivát csakhamar teljes megállásra birhatjuk.

A VÉRTES VITÉZ első ünnepe.

Hadikórházak a vértes szobornál.

Szép napja volt vasárnap a vértes vitéznek, s általa a vármegyei s városi hadiárváknak, özvegyeknek és rokkantaknak.

Szép verőfényes őszi ragyogás ülte meg a Városház terét, amely már 10 óra felé feketélett a közönségtől. 10 órakor jöttek a Vöröskeresztes hölgyek a főispáni pár és Szögyény-Marich Julia alapitványi hölgy vezetése mellett. Utána a missiótársulat tagjai, majd Gutherz Jenő dr. törzsorvos vezetése mellett a kórházi orvosok, tisztek, ápolók és sebesültek. Mind elhozták a kuporgatott filléreket, hogy a vértes vitézbe való szegbeverés által szárítsák az özvegyek könnyeit, enyhitsék az árvák keserveit s hegesszék a rokkantak sebeit.

Az első pikkelyt dr. *Guthercz* Jenő cs. és kir. törzsorvos, a hadikórházak parancsnoka a tiszti és orvosi kar nevében, a másodikat gróf Széchenyi Viktorné, mint a székesfehérvári Vöröskereszt Egylet elnöknője az önkéntes ápolónők nevében, a harmadikat Schefczik Antal őrmester a legénység nevében helyezte el a szobron. A szögeket 310 K-val váltotta meg a hadikórház, mely gyüjtés utján jött össze. Ezzel a szép adománnyal ismét tanujelét adta áldozatkészségének a kórházak parancsnoka, orvosi és tisztikar és az ápolónők.

A 17-es honvédek.

Közben felharsant a katonazenekar, s hogy odamasiroztak a házi honvéd regiment nobilis tisztjei, meg nyalka legényei, olyan emelkedett volt a hangulat, hogy szinte feledve volt a háboru okozta nyomor, feledve keserüség, bánat!

A front előtt azután kiállt László őrnagy, ez a daliás, vitéz katona s olyan beszédet mondott, hogy fellelkesitette az egész közönséget. A fekete seregbeli vértes vitézt állitotta oda a honvédek elé, mint a régi magyar levente világ példáját. Azt az aranyszöget pedig világitó szögnek tüntette fel, melyet a legelső magyar ember vert oda, s amelyik bevilágit, bemelegit minden magyar szivbe. Utána (3000 K-nál) nagyobb összeget tett le a főispán kezeibe, mint a 17. honvéd gy. ezred adományát. A közönség megindult, áhitatos meghatottsággal hallgatta a csaták hősét, de maga a főispán is könnyes szemekkel felelt.

Soha senki a magyar honvédnek ilyen kristály-képét, ilyen remek rajzát nem vázolta. A magyar honvéd nemcsak rendithetetlen hős, nemcsak ellensége-

verő vitéz, nemcsak bátor, önfeláldozó katona, hanem érezni, szeretni tudó, melegszivű ember is, kinek kemény lelkét az izgalom megpuhitja, s kinek szablyát fogó acélizmai egyszerre alamizsnát osztó kézzé változnak, mihelyest magyar árvákról, özvegyekről van szó.

A főispán nemes szavait kitörő, rajongó lelkesedéssel fogadta a közönség, de a katonaság is. Utána a tisztek s a legénység szögeket vertek a vértes vitéz faminta jába. A vasárnapi jövedelem, több mint négyezer korona, amelyből a honvédek körülbelül 3300 K-t adományoztak. Kövessük ami honvédeink példáját, akiknek szive nemcsak a sáncárokban, hanem itthon is megállja helyét.

Ez a protestánsoknak szól.

—

A mult hetekben a hazai protestánsok egyik gyülésén sok szó esett arról, hogy a protestánsoknak, főleg papságuknak jó lesz meglazitani azokat a kötelékeket, melyek őket az utóbbi időben kelletén túl szorosan fűzték a szabadkőművességhez. A gyülés nem ok nélkül nagy veszedelmet látott ebben a túlbarátságos együttérzésben. Olyan hangok is hallatszottak — rég óhajtott viszhangjaként a mi régi, sokszor ismételt, barátságos, testvéri hivó szónknak — hogy igen kivánatos lenne, ha a felforgató, vallástalan elemekkel folytatott paktálás helyett minden keresztény vallásu hivek összefognának egymással a közös szent ügy, a haza javára. Ugy látszikez az új hang nagyon fáj a szabadkőműveséknek. Napilapjuk, a „Világ“ minden alkalmat megragad, nem, a fülénél fogva rángat elő, hogy konkolyt hintsen a béke lassan zsendülő vetésébe. A budapesti „áldozatkészség szobra“ vasárnapi leleplezése ilyen alkalomnak látszik neki.

Felfedezi, hogy a szobor leleplezésénél „az áldozatkész nemzetet egyesegyedül Csernoch János esztergomi primás képviseli.“ Ezzel kapcsolatban aztán beszél megértéshiányról, vallásfelekezeti villongásról, a többi felekezetek sértő mellőzéséről s befejezésül konstatálja, hogy „akik egyidőben hangosan hirdették a vallásegyenlőségi szövetség szükségességét, *most sirva nézhetik, hogy szakad széjjel az egymás mellett való megférés utolsó fonala.*

Ez az, ami a protestánsoknak szól. Szinte érzi az ember, hogy bőg ki a butaság és rosszakarat ebből a zötyögős stilusu mondatból. Meg az egész irásból.

Azon a szoborleleplezésen ott volt a király képviselője, a kormány, a hadsereg, stb.

Voltak ott katholikusok, protánsok, zsidók, akár nazarénusok is. Voltak férfiak és asszonyok, felnőttek és gyerekek, aggastyánok s talán csecsemők is. Katonák és civilek és papok, szegények és gazdagok, lateinerek, iparosok, kereskedők, talán földművesek is. Még szabadkőművesek is.

A felavató beszédet valakinek kellett tartani. Hát ki tehet róla, ha a rendezőség épen az ország hercegprimására gondolt, a kilencszázesztendős magyar katholicizmus fejére, az ország lakói többségének főpásztorára, Magyarország első közjogi méltóságának hordozójára? Miattunk, igazán, beszélhetett volna ott más is. Mert a primás nem végzett ott vallási aktust, egyházi szertartást. Csak úgy szerepelt ott, mint Fehérvárott a mult héten dr. Prohászka püspök vagy a multkor Koloszvárott a főispán.

Valamennyi felekezet képviselőjét végig beszéltetni a szobor előtt a felekezeti egyenlőség nevében, igazán komikus és hálátalan munka lett volna. S a Világnak még akkor is oka és alkalma lenne siránkozni, hogy a szabadkőműves nagymester vagy a Galilei kör elnöke nem jutottak szóhoz.

Csodálatos, hogy emiatt nem fáj a feje sem protestánsnak, sem zsidónak, csak a szabadkőművességnek, amely pedig lépten-nyomon azt hirdeti, hogy el kell nézni a mai korban a különböző felekezetek feje felett. Nem kell őket észrevenni. Bántani sem.

Hát akkor miért okvetetlenkednek? Miért akarnak protestáns gimplit fogni?

Igazán kár a fáradságért.

Reiszer Ottó emlékére.

Tekintetes Szerkesztőség!

Megilletődve olvastam a jó Reiszer tanár ur halála hirét. A nyár folyamán hallottam ugyan súlyos betegségéről, de nem gondoltam, hogy ily közel a vég. Szerettem volna utolsó útjára kikisérni azt az embert, ki minket a középiskola kapuin az élet utjára vezetett, de a posta egy napi késéssel hozta a halál hirét közlő lapot, amikor már a temetés elmult.

Ugy gondolom, hogy ennek a szivvel, lélekkel tanitványaiért élt jó tanár emlékének nem szabad nyom nélkül elmulnia. Adjunk össze mi, az ő volt tanitványai egy ösztöndij-alapitványra való összeget, mely alapitvány az elhunyt tanár nevét viselné, kamatait pedig kapná a székesfehérvári főgimnázium jó magaviseletü, szorgalmas, tanárai iránt tisztelettudó, szegényebb sorsu növendéke, ki különösen kötelességtudásával tünik ki. Nem a tehetséget tüntetné ki az ösztöndij, hanem segitene valamely szegény tanulót s egyuttal azokat a tulajdonságokat igyekeznék a tanulóifjuság szivébe belenevelni, melyeket a megboldogult ápolt növendékeiben.

Nem tudom biztosan, hogy volt osztálytársaim közül, kiket az elhunyt először vezetett át Székesfehérvárott mint osztályfőnök az érettségin, jelenleg a háborus viszonyok közt kik tartózkodnak otthon, miért is ez uton kérem fel őket, vagy esetleg a megboldogultnak egyéb volt tanitványait, hogy az

TÁRCA.

Mikor a „seregek Ura“ csatázik.

Irta: **Hajós József.**

(Folytatás.)

III.

A hadviselés történetében sok adat bizonyitja, hogy számos hadműveletet a meteorológiai tényezők, az időjárás segitett elő, vagy akadályozott meg. A szeszélyes és gyakran változó időjárás a táborozó katonák kedélyállapotát — melytől a harci kedv is függ — jelentékenyen befolyásolja. A modern technika mai fejlettsége a hadászati ténykedéseket sokban függetlenitette ugyan az időjárástól, de annak hatásaitól magát még szabadabbra emancipálni nem tudta, mertahhoz gyenge. Az időjárásnak s általában a természeti erők nyilvánulásainak a háboruban jövőben is nagy szerepük lesz, mert a legfejlettebb emberi technikával is legyőzhetetlen erők maradnak pl, a szélvihar, fagy, köd, vizáradás, földrengés, tengerhullámzás stb.

A mostani világháboruban kiadott hivatalos jelentésekben — kivált ez év elején — gyakran olvastuk, hogy a kedvezőtlen időjárás esőzések, szél, köd a hadműveleteket akadályozta, sőt meg is szüntette némely terepen.

Érdekes az, hogy az időjárás tudományának — ez a legbizonytalanabb *tudomány*-fejlődését háborus események inditották meg. A krimi hadjárat alkalmával ugyanis 1854. nov. 14-én a hirtelen beálló szélvihar elpusztitotta a balaklavai tábort és Sebastopol előtt elsülyesztette egyik francia hadihajót. Később kitünt, hogy eme veszteséget nem szenvedték volna, ha a vihar közeledését elég korán előre jelzik. Eme veszteségen okulva: alkalmazni kezdték a meteorológiai telegrammot.

A hadi ténykedéseket akadályozhatja az esőzés, a hirtelen jövő felhőszakadás. A viz behatolhat a lövőárkokba és fedezékekbe. A nedves sáros környezet sokféle betegségre való hajlamosságot elősegithet és a bakteriumok kedvező tenyészhelye lehet. A sok csapadék használhatatlanna teszi az utakat, a felvonulás igy lehetetlenné válik. A trénkocsik, ágyuk, főleg a nehéz lövegek oly mélyen belemerülnek a kátyuba, hogy onnét kihuzatni a talaj felszáradásig lehetetlen. Ilyenkor a menekülő tüzérség kénytelen otthagyni az utban levő ágyuit.

Tartós és sürü hóesés szintén a hadműveletek kárára van. A lágy *mély* hóban legfeljebb a szkis csapatok teljesithetnek szolgálatot. A hófuvások eltorlaszolják az utakat és sok munkaerőt igényelnek az átvágás és elhordásnál. A hóban megmaradó lábnyomok az előőrsök árnlói lehetnek. Sürü havazás elhomályositja a levegőt. Az Eylau melletti csatában (1807.) történt, hogy a kozákok egyik támadása alkalmával a sürü hóesés miatt a francia gyalogság a támadó oroszokat csak akkor vette észre, midőn ezek hosszu lándzsái már a testüket érte.

Sok haditervet huzott át, kivált a tengeri csatákra vonatkozólag a *köd*. A most lezajló világháboru epizódjai közt oly esetek is előfordultak, midőn a sürü ködben testvérhajók ellenségnek vélték egymást és ütközetbe bocsátkoztak. Igy az Északi-tengeren az angol hajók veszteséges csatát vivtak önmaguk közt. Értesültünk arról is, hogy a szárazföldön a hajnali és esti ködben a testvércsapatok tévedésből egymásra lövöldöztek.

Leirhatatlan sokféle szenvedést kell a hadrakelt katonáknak a hideg miatt elszenvedni. A mi hős katonáink, akik az elmult télen a Kárpátok hómezőin állottak őrt és vérükkel, meg szenvedések árán védték meg az ellenség által való feldulástól a hazánkat: soha le nem róható hálára kötelezték bennünket. Akit a harctéren fagyás következtében ér seb, vagy betegség, az nem kevésbbé tiszteletreméltó hős, mint az akit az ellenség fegyvere élethalál harcban sebesit meg. És a megfagyottan talált őrszemet épen ugy megilleti a hősök sirjára helyezett disz, mint ahogy megilleti a nyugvó oroszlánt ábrázoló sirelmék azt, aki tulerővel szemben hősi bátorsággal küzdve, sebekkel boritva marad holtan a harcmezőn.

Rossz beidegzésü embereknél már † 5 fok gyenge hideg is elfajulásokat okozhat a bőr szövetében, sőt a szervekben, inban és csonthártyákban is. Erős és tartós hideg az edzett katonát is harcképtelenné teheti, sőt a megfagyás esete is gyakori lehet, mert a hosszantartó nagy hideget a szervezet hőszabályozó berendezettsége már nem képes ellensulyozni. Érthető, hogy a téli hadjárattól mindegyik hadviselő fél irtózik és csak parancsoló nagy okokból vállalkozik reá.

SÖVEGJÁRTÓ vaszonáruháza. Barátok épülete.
Nagy választék szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalteritők, szőnyeg- és matracszövetekből. OLCSÓ szabott árak.

ügyet kezükbe véve, a volt tanitványok között a gyüjtést a mondott célra inditták meg. Talán most a háboru miatt minden volt tanitvány, aki egyébként óhajtaná, nem tudna hozzájárulni, de hisz ezt az ügyet nem lenne szükséges a háboru bevégződése előtt lezárni; meginditani és ébren tartani, azt hiszem, mégis jó lenne.

Tisztelettel

Isztimér, 1915. szept. 11.

Stermeczky Vince
h. plebános.

A dicséretes gondolatnak mindenesetre követői és megvalósitói lesznek a hálás volt tanitványok.

Az alábbi levél olasz fogságból érkezett a boldogult Reiszer tanár ciméré ép azon a napon, amikor meghalt. Egyik volt tanitványa irja a fogságból, akit nagyon szeretett. Mintegy jobbkeze volt az intézet segélyegyelelének vezetésében.

1915. aug. 8.

Kedves Tanár Úr!

Messze idegenben, szép Olasz országban irom e lapot. Sulyosan sebesülve olasz fogságba kerültem. Kaptam egy könyebb karlövést és egy másikat, mely keresztül ment a tüdőmön, miután a hónom alatt behatolt és kijött hátul a derekamon a hátgerinc mellett. A haslövés már jó. A melllövés is, csak attól tüdőbajt kaptam, ami majd megfullaszt. Itt az olasz orvosok a lehető legkedvesebbek és barátságosabbak. Minden lehetőt megtesznek nekünk. Csak hát nagyon keveset lehet beszélgetnünk, mert nem tudunk olaszul. Kézzel, lábbal iparkodunk megmagyarázni, de hát igy is nagyon nehéz. Legalább lenne itt egy kis olasz nyelvtan és egy szótár, az ember megtanulna olaszul. Nagyon jó alkalom lenne rá, ha az ember előre látná! De azért legjobb lenne, egészségesen odahaza lenni. Isten majd haza segit bennünket. Kedves tanár urnak leghivebb szerető tanitványa

Nagy Nándor.

A történelemben nem egy példát találunk arra, hogy a nagy hideg által csavarta ki a seregek Ura a fegyvert a hóditó sereg kezéből. — A hideg által okozott katonai katasztrófáknak legborzalmasabb esete: Napóleon oroszországi hadjáratában az ismert visszavonulás. Mennyire másként festene ma Európa politikai térképe, ha a napoleoni orosz hadjáratban (1812.) a nagy hideg miatt ki nem hullott volna a fegyver a hóditó sereg katonáinak kezéből! Az erős fagy tette tönkre a svéd-norvég határhegységben Arnfeld tábornok 10,000 emberből álló svéd seregét.

Még a tengeren is nagy szerepe van a fagynak a hadászatban nemcsak azáltal, hogy a fagyban képződött jéghegyek tavasszal leusznak a sarkvidékről az enyhébb vizekre és ott hajókba ütközve ezek elsülyesztését okozzák. Még sokkal inkább számolni kell a faggyal azért, mert erős fagy által *jégokozta blokád* alá kerülhetnek a folyók, tengeri partvidékek és kikötők. Tudjuk, hogy a mult télen az archangelszki kikötő befagyása elzárta Oroszországot a nyilt tengertől és egész télen át megszüntette a munició szállitását

A fagy egy alkalommal nagyon érdekes és a történelemben egyedülálló esetet okozott, midőn lehetővé, tette, hogy egy hadiflottát a tengeren a lovasság fogjon el és lefegyverezzen. A hollandiai francia betörés végén 1795-ben történt, hogy Texel holland szigetnél 14 holland hadihajó befagyott.

(Folyt. köv.)

Tizenhetes honvédeink harcaiból.

III.

Szeptember 10-én hajnalban 3 óra tájban kaptuk a parancsot, hogy ezredünk Honyaticén át a 280 magassági pontra Demnia irányában nyomuljon előre. Kevéssel 4 óra után elindu tunk és fél hét körül sikerült elérni a rysychowi magaslatot. Itt ezredünk fölfejlődött és megkezdte a támadást Honyaticze ellen. A frontális támadás alig volt lehetséges, mert az oroszok alaposan fehasználták a falu házai által nyujtott védelmet és a padlásokról gyilkos sortüzzel árasztottak el bennünket. A templomtoronyban géppuska volt, mely a legcsekélyebb közelgésre egész golyózáporral fogadott. Ekkor láttam a géppuskát. Egyik szakaszunkat közelebb bocsájtotta, de már annyi ideje nem volt embereinknek, hogy beáshatták volna magukat, ugy amint lövés közben feküdtek a földön a jól irányitott géppuskatüz végig lekaszálta őket. Alig hittünk szemünknek, hogy a sorból senki sem mozdul, csak később láttuk a szomoru valót, hogy szegény jó honvédeink egy szálig áldozatául estek a gyilkos géppuskának. Egyik-másiknak ujja még ott nyugodott rámeredetten a ravaszon. Végre ugy 10 óra tájban egy töredéknek sikerült a falu nyugati kijáratához eljutni, csakhamar lángbaborult az első ház lassan utánna a többi is. A fölpörkölt muszkák ijedten menekültek eddigi biztos helyükről, ki idejekorán nem tudott menekülni, vagy a tüz, vagy a fegyverek áldozata lett. A faházak jó anyagai voltak a tüznek, hamarosan tovalopódzott, a füst lepte alatt az előnyomulás is biztositva volt. A talu közepén állott egy kőház, valószinüleg az iskola volt, itt még ujra erős ellenállást fejtettek ki az oroszok, közel két órán át tartott ennek az épületnek ostroma, oly heves volt itt a küzdelem, hogy az egész ház faláról leszedték a golyók a vakolatot, végre be tudtak hatolni honvédeink a házba és ártalmatlanná tenni az ellenálló orosz erőt. Fél 12 órakor Honyaticze a mi kezünkön volt. Az oroszok oly rohamosan voltak kénytelenek menekültni, hogy egy teljes vöröskeresztes felszerelés, egy ezred zenekarának teljes felszerelése a kezünkre jutott.

Egészen érdekes kép volt, mikor utászaink a rendes felszerelésükön kivül, hosszu időn át hurcoltak magukkal az ezred élén a bombardont és egyébb hatalmas kürtőket. Az oroszok észak felé huzódtak vissza, igy mi is abban irányban folytattuk az előnyomulást. Eleinte zavartalanul ment, de 3 óra tájban valószinüleg Lyszagora környékéről nagy ágyutüzbe kerültünk. Parancsunk volt a kápolna magaslatig előre nyomulni.

A kápolna magaslatot elérve, ezredünk Dornfeld irányában tolatott el. Midőn az esti sötétség beállott, az ezredünk helyét más ezred vette át, mi pedig tovább indultunk azon külön feladattal, hogy a mennyiben lehetséges az éj folyamán érjük el a lembergi országutat és igy vágjuk széjjel az orosz sereget. Amint a csöndes éjjel lassan haladtunk előre a letarolt mezőn, távolból jajszó hallatszott felénk. Mintha mély üregből hangzott volna e szó, ugy szállt felénk tompán elhalóan irgalmat kérve. Elindultunk a hang után, keresve a sötét éjszakában, mig végre ráakadtunk egy sebesült bajtársunkra. Felvettük és vittük magunkkal a legközelebbi községig.

N. N.

(Vége köv.)

A déli vasuti hadikórház évforduló ünnepe.

Szép ünnepély keretében folyt le vasárnap délelőtt kilenc órakor, a déli vasuti kórház megnyitásának évfordulója. Csucs István kórházi lelkész ünnepi szt. misét tartott és megható szavakban emlékezett meg a nap jelentőségéről, kiemelve, hogy közel hatszáz sebesült és beteg katona talált a kórházban enyhülést és gyógyulást. A szt. mise alatt a déli vasuti dalárda énekelt meghatóan.

Az ünnepély jelentőségét és fényét gr. Széchenyi Viktor vöröskereszt főmegbizottnak, nejének és leányának megjelenése emelte. Az elökelő vendégek sorában ott volt dr. Gutherz Jenő törzsorvos a csapatkórház tisztikarával, Reé István vöröskeresztes elnök, dr Vértessy Géza titkár, Lanzerics Antal h. titkár, az üdítő állomás képviseletében Lichtneckert Jánosné, Medgyesy Józsefné, Vértessy Matild, Kovács Piroska, Szentmiklóssy Etelka és még többen.

A szt. mise után dr. Gutherz Jenő törzsorvos szép szavakban emlékezett meg a kórház működéséről, mire dr. Kárnik József mondott köszönetet a megjelenteknek.

Mise után a kórház vezetősége felvonult a betegekkel együtt a vértes vitéz szobrához, hogy lerója hazafias adóját.

Délben a Pro Patria ifjusági egyesület gondoskodott, hogy a betegeket megvendégelje s e célra 12 l. bort, 40 drb. töltött kalácsot, 200 drb. cigarettát és 80 drb. szivart, Kösztler Henrikné pedig 1000 drb. cigarettát küldött. Az oltárra a virágdiszt Kümmel Béláné volt szives díjtalanul átengedni. Mindezekért hálás köszönetet mond a kórház vezetősége, valamint a kórházban ápolt betegek és sebesültek.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrszépitő, finomitó készitmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszeri használat után bársony puhává teszi, pattanásokat, szeplőket-májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szücs Róbert** Magyar Korona gyógyszertárában Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

Hindenburg-hősök.

Hindenburg nevét viselő gyalogezred két derék tartalékos zászlósáról szólnak a következő vitézi tettek:

Bedő József 69-ik gyalogezredbeli tart. zászlós, a galiciai és oroszlengyelországi harcokban előbb szakaszparancsnok volt. A Beszkid hegyháton folyt ütközetben kiválóan bátor magatartása vonta magára a figyelmet. A legsürübb puska és géppfegyvertüzben mindig a legfenyegettebb helyeken volt jelen s kitartásra buzditotta legénységét. Ő maga nyujtván jó példát s elérte azt, hogy százada, amelyek ezt az erősen ostromlott helyet meg kellett védnie, tulnyomó orosz haderő rohamának ellenállani és neki rettenetes veszteségeket okozva, képes volt azt visszaverni. Az első osztályu ezüst vitézségi érmet kapta.

Deutsch Kornél 69-ik gyalogezredbeli tart. zászlós, 1915 ápr. 11-én Escherich százados zászlóalja a bekerltés veszélyétől fenyegetve, ennek elkerülése érdekében Parilow Vrhet fel kellett adnia és a Rika völgyén át vissza kellett vonulnia. A zászlóaljnak Felsőalmádtól észak ra történt gyülekezése után délelőtt fél 11 órakor a bekeritő orosz csapatot támadták meg. A valódi hősiességért az első oszt. ezüst vitézségi éremmel már kitüntetett Deutsch zászlós e nehéz rohamtámadása legénységére is átragadt nagy lelkesedéssel, ügyességgel és min-

APOLLO
MOZGÓ SZÍNHÁZ

Kedden és szerdán,
szeptember 14 és 15-én:

A budapesti Uránia tudományos darabja:

Az olasz háboru.

120 szines vetitett képpel.

Irta és felolvassa:
Dr. FÖLDES ARTUR.

EZT KÖVETI

Mindent a hazáért.

Nagyszabásu háborus dráma
3 felvonásban.

A német filmgyártás remekműve.

Helyárak mérsékelten felemeltek.

Jegyek előre válthatók Krausz Verona tőzsdéjében.

Előadások fél 7 és 9 órakor.

denre kiterjedő figyelemmel vezette szakaszát, valamint ő ért elsőnek az ellenséges fedezékbe. Neki köszönhető az ellenséges csapat birtokában volt hegy ostromának sikere. A második osztályu ezüst vitézségi érmet kapta.

HIREK.

— **Kitüntetés előléptetéssel.** *Brummer* Szigfried, *Juhatsek* Nándor, *Paisidler* Jenő és *Vajda* Sándor 69. gyalogezredbeli kadettek az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásukért zászlósokká léptek elő.

— **Hőseink.** Dr. *Horváth* Ferenc, dr, *Fischer* Alfréd a 17. honvédgyalogezredbe beosztott népfelkelő orvosok a Signum Laudist kapták. *Bárdossy* Lajos, dr. *Suda* Dezső a 17. honvédgyalogezred IV. hadtápzászlóaljához beosztott népfelkelő hadnagyok továbbá *Nagy* Lajos 17. honvédgyalogezredbeli százados, dr. *Goldfahn* Mihály 17. honvédgyalogezredbeli népfelkelő hadnagy, *Cserga* András hadnagy szintén a Signum Laudisszal lettek kitüntetve. *Kraütner* Lajos százados, beosztva a 17. honvédgyalogezredbe a katonai érdemkereszt harmadik osztályát kapta a hadiékitménynyel. *Mészáros* Pál 17-es főhadnagyot a Signum Laudisszal másodizben tüntették ki. Dr. *Péterfy* András főhadnagy, *Szabó* Géza, *Köllőd* András, *Reimann* Károly hadnagyok, valamennyien a 17. honvédgyalogezredben a Signum Laudiszt kapták. *Melczer* Rezső, *Kappert* Károly 35-ös századosok, *Tomasy* Károly 35-ös főhadnagy, *Nikkert* József 35-ös hadnagy és *Bergstein* József tartalékos 35-ös főhadnagy a katonai érdemkereszt harmadik osztályát kapták.

— **Katonai előléptetések.** *Házy* Aladár 17. honvédgyalogezredbeli hadapródot zászlóssá léptették elő. *Kovács* Kálmán ügyvéd, 69. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot főhadnaggyá léptették elő.

— **Orvoshelyettesités.** Dr. *Saára* Gyula polgármester dr. *Molnár* József kerületi tiszti orvost megbizta a városi tiszti főorvosi teendők esetleges helyettesitésével. Dr. *Árókay* Antal kerületében pedig dr. *Gerber* Károlyt bizta meg a helyetesitéssel.

— **Elnökválasztás.** A kölcsönös Népségélyező Egyesület Dr. Saára Gyula polgármestert választotta meg elnöknek. Dr. Árókay igazgatósági tag helyébe pedig Kalmár Lászlót választották meg.

— **A pékipari termékek maximális áral.** A hatóság a pékipari termékek árait a következőképen állapitotta meg: zsemlye 5 és fél deka 4 fill; tejes kifli 4 és fél deka 4 fill; vajas kifli és sós kifli 3 és fél deka 4 fill; száraz zsemlye 2 darab 6 fillér, 7 darab 20 fillér. A kenyér ára a következő: kenyér fehér lisztből egy kiló 60 fillér, barnakenyér 44 fillér, rozskenyér 40 fillér. Ismételadásra az árak a következők: fehérkenyér 54 fillér, barnakenyér 40 fillér.

— **A 35. gyalogezred hangversenye.** Vasárnap délután tartotta a 35. gyalogezred a harmadik, igazán magas szinvonalu hangversenyét a rokkant magyar honvédek javára. A harmadik hangversenyen már jelentékenyen többen vettek részt, mert kedvezőbb volt az időjárás. Igazán kár volt, hogy az esős idő miatt az előző két hangverseny kevés számu közönség előtt folyt le.

— **A Szent György kórház felülvizsgálása.** Biró Árpád belügyminiszteri számtanácsos felülvizsgálta a Szent György kórházat s mindent a legnagyobb rendben talált.

— **Térzene.** F. hó 16-án, csütörtökön d. u. 5 és fél 7 óra közt térzene lesz a Vöröskereszt Egylet javára a Zichy-ligetben. Belépődtj személyenként 20 fillér.

— **Közélelmezési ügy.** A Magyar Vadkiviteli Vállalat ajánlatot küldött a városnak marhanyelv vásárlásra. A nyers marhanyelvet 4 koronáért, a füstöltet pedig 6 K. 50 fillérért hajlandó szállitani. Nagyon valószinü, hogy a város nem fog kérni belőle.

— **Elveszett:** H. K. elvesztette nyugdij könyvét, a megtaláló kéretik, adja át a városház kapusának.

— **Elütötte a bérkocsi.** Kuti Fülöpné alsókirálysori lakost egy számozatlan bérkocsi elütötte. A rendőrség vizsgálatot inditott az ügyben.

— **Levél a harctérről.** Jól esik a katonák megemlékezése a harctérről és igazán nagy örömünkre szolgál, hogy gyakran felkeresnek bennünket irásaikkal. Az alábbi levelet Angeli Nándor hadapród irja:

A 17. h. gyalogezred XIV/3. menetszázlóalj emberei üdvözletüket küldik a tek. Szerkesztőségnek. Hatalmas, 1261 m. magas hegy tövében felütött táborhelyen kitünően érzik magukat. A hegyet ma taposták meg, kitünően és vigan tették meg a derék 17-es ujoncok az utat. 1915. szept. 1. Üdvözlettel *Angeli.*

— **Maximális marhaárak Stájerországban.** Grázban az augusztusi vágómarhavásár nagy meglepetést okozott a kereskedőknek. A vásár kezdetén megjelent a vásárbiztosi hivatal közege és közölte, hogy a hivatalhoz érkezett értesités értelmében a marhát a mult évi juliusi áraknál csak 25 fillérel szabad drágábban eladni. Erre a kereskedők kijelentették, hogy ilyen körülmények között nem áll módjukban állatjaikat áruba bocsátani. Miután azonban a mészárosoknak is sürgősen szükségük volt marhára, a helytartó megengedte, hogy a kereskedők az igazolható bevásárlási áron felül három százalékkal drágábban adhassák el a marhát. A helytartó ez alkalommal azt a kijelentést tette, hogy legközelebb uj rendeletek fogják az állatforgalmat szabályozni, addig is közölte, hogy a hizott marha maximális ára a jövőben 1.50—2.— korona közt mozoghat.

— **A hadijótékonyságok ügye.** A két hadijótékonysági intézmény elhatározta, hogy rágalmazás miatt bünvádi feljelentést tesz, és mindkét intézmény saját kebelében vizsgálatot rendel el, mely vizsgálat lefolytatására Gr. Széchenyi Viktor főispán elnöklete alatt Dr. Saára Gyula polgármester, Dr Szücs Gedeon megyei tiszti főügyész Dr. Kisteleky Károly városi tiszti főügyész és a budapesti központi igazgatóságok által kiküldendő biztosokból álló bizottságot kéri fel.

FIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK ÉPÜLETE.) ::
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénagypörkölde! Telefon 250.

— **A Székesfehérvári Hitelszövetkezet** Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiség kiadó. Bővebb értesités nyerhető Távirda-u. 6. sz. alatt.

CSAK 5 kilogrammos csomagokban!
5 kgr. SANTOS kávé
18 KORONA.
5 kgr. Caracas kávé
20 KORONA.
Amig a készlet tart, kapható: A FIUMEI kávébehozatalnál.
Telefon 250. Barátok épülete.

Az olasz háboru.

Székesfehérvár, szept. 13.

A budapesti Uránia magyar tudományos szinház a mult hó derekán mutatta be fényes sikerrel dr. Földes Arturnak *Az olasz háboru* cimü nagyszabásu aktuális darabját, melyet a helybeli *Apolló-szinház* agilis vezetősége máris megszerzett előadásra és *f. hó 14 és 15-én kedden és szerdán* mutat be a székesfehérvári közönségnek. A mindvégig lebilincselő, rendkivül érdekfeszitő s magas irodalmi szinvonalon álló szöveget mintegy százhusz szinesen vetitett művészi kép illusztrálja. A képek, a felvételek oly szerencsésen és ötletesen vannak megválasztva és összeálltva, hogy ezekből teljesen megismerhetjük Olaszországot és vele együtt a reánk kényszeritett olasz háborut is. Különös érdekessége lesz az előadásoknak, hogy a pompás darabot a szerző, dr. Földes Artur személyesen fogja felolvasni. Ezen előadások keretében még — *Mindent a hazáért* cimü 3 felvonásos nagyhatásu, szintén aktuális filmdrámát is bemutatja az Apolló szinház. A rendkivül érdekesnek igérkező irodalmi estékre felhivjuk a közönség figyelmét. A darabok szenzációs sikerét misem bizonyitja jobban, mint az, hogy a fővárosi tudományos szinházban egyfolytában száz előadást értek meg. Az előadások kezdete estefél 7 és 9 órakor. A helyárak mérsékelten felemeltek. Jegyek előre válthatók a Krausz Verona-féle dohánytőzsdében és az Apolló pénztáránál.

Szerkesztői üzenet.

S. M. Helyben. Lehet. Tessék a cimet megirni.

T. V. Tábori posta 329. Gy. B. Pisen. A sok üdvözlet viszonozva.

K. J. Csak türetmet. A kutatást folytatjuk. Az eredményről a Hadidostában azonnal tudatatjuk.

URÁNIA SZINHÁZ
FETŐFI UTCA-SZ. ISTVÁN-UTCA SARKA
Telefon 233. — Telefon 233.
Kedden, szeptember 14-én
FILMSZENZÁCIÓ
Hercegi titkár.
Az uj évad legművészibb filmeseménye. — Dráma 4 felv.
Főszereglő: **Lola Viscanti.**
Pótműsor: 1. Megbizható dada. 2. Pali szabadsága. 3. Regatta verseny a Themsén.
Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bárminemü eladásnál és vételnél a legcélszerübb és legolcsóbb az apróhirdetésekben hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betükkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetések mindenkor előre fizetendők és a megjelent apróhirdetések után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árengedmények vannak. Hirszöveg között rendes betükkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betükkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közerkölcsöt sértik, vagy bármi okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilteri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Palotai-u. 28. sz. a. elköltözés miatt 2 utcai és egy kis udvari szobából álló lakás összes mellékhelyiséggel, nagy udvarhasználattal minden órán, vagy nov. 1-re kiadó. Erdeklődni ugyanott lehet.

Sütő-u. 13. sz. ház, jó karban, hentes és mészáros üzlethez való teljes berendezéssel, szőllők, rétek szabadkézből eladók. Felvilágositással szolgál helyben özv. ifj. Mészáros Ferencné, Sütő-utca 13.

Keresk. isk. tanuló I—II. polg. v. reálisk. tanulót tanitásra elfogad. Cim a kiadóban.

Használt biciklit veszek, Gönczöl Károly, Nagy Sándor-u. 21.

Fizetessel felveszek füszerüzletembe két nagyobb helybeli jó fiut tanulónak. Illés Károly.

A háborus év gyönyörü emléke jelent meg az Apostol nyomda kiadásában: egy kép, amely azt ábrázolja, hogy a király és a nemzet felajánlják Magyarországot Jézus Szivének. A remek kép Rónainé és Horváthné Kossuth-utcai papirkereskedesének kirakatában látható s ugyanott 2 koronáért megszerezhető.

Diákok gondos, jó kiszolgálással felvétetnek teljes ellátásra. Haltér 4. Héjj-ház.

Varró és tanulólányok és egy bejáróné felvétetik Halász-u. 2.

Iskolakönyvek használt állapotban, még a készlet tart, bekötve féláron kaphatók Kufmann-féle könyvkereskedésben, Kossuth-u. 9. sz.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda, Székesfehérvárott.